

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช
ข้อมูล ณ วันที่ ๙ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายสาคร ทองปาน

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๕๑ หมู่ที่ ๖ ตำบลไสหมาก อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

โทรศัพท์ . ๐๘๓-๖๙๑๘๖๕๖...Facebook Line

เกิด พ.ศ. ๒๕๐๘ ปัจจุบันอายุ ๖๐ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย

สถาบันการศึกษา

คณะ/สาขาวิชา

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร๒๔๐,๐๐๐..... บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๙.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก...เกษตรผสมผสาน.....

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๑.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงเรียนรู้เกษตรผสมผสาน

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๕.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. ฐานการเรียนรู้การผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมัก

เป็นการเรียนรู้การผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักไว้ใช้ภายในแปลง โดยใช้เศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เพื่อเป็นการลดการใช้ปุ๋ยเคมี และลดสารเคมีที่จะปนเปื้อนไปกับผลผลิต

๒. ฐานการเรียนรู้ด้านประมง (ปลา, หอยขม)

มีการชุดบ่อเลี้ยงปลาพันธุ์พื้นเมือง โดยการเลี้ยงแบบเกือกกุลกันและกัน การเลี้ยงหอยขมในกระชัง และใช้ทางปาล์ม การจัดการน้ำ มีการจัดการน้ำที่ดีและเพียงพอ เพื่อใช้ภายในแปลง

๓. ฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

การผสมผสาน/เกือกกุล ใช้ประโยชน์ร่วมกัน พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การปลูกพืชแต่ละชนิดภายในแปลง ใช้หลักการพึ่งพากัน ใช้ประโยชน์ร่วมกัน เนื่องจากพืชที่ปลูกเป็นพืชที่มีการเจริญเติบโตที่พึ่งพากัน ทำให้ไม่เกิดปัญหาในเรื่องผลผลิต และสามารถกำหนดรอบการได้รับผลผลิตได้

๔. ฐานเรียนรู้การปลูกผักยกแคร่

การปลูกผักยกแคร่คือประหยัดพื้นที่ ผักโตเร็ว ดูแลกำจัดวัชพืช และแมลงศัตรูพืชได้ง่าย เป็นการประหยัดเวลา เหมาะกับเกษตรกรที่มีพื้นที่น้อย หรือมีพื้นที่เฉพาะที่อยู่อาศัย

๕. ฐานการเรียนรู้ด้านปศุสัตว์ (เป็ด ,ไก่, หมูหลุม)

การเลี้ยงเป็ด ไก่ และหมูหลุม ภายในศูนย์เรียนรู้ โดยนำไข่เป็ดมาแปรรูปเป็นไข่เค็ม เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๕.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑) การทำการเกษตรแบบผสมผสาน
- ๒) การผลิตปุ๋ยหมัก, การทำน้ำหมักชีวภาพ
- ๓) การปลูกผักยกแคร่

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๒..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑) การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ๒) การทำบัญชีครัวเรือน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๑..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑) การลดต้นทุนการผลิต
- ๒) การทำถ่านจากต้นไผ่

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. คือการทำการเกษตรแบบผสมผสาน

วัตถุประสงค์

- ๑.การทำเกษตรผสมผสานโดยยึดหลังเศรษฐกิจพอเพียง
- ๒.พัฒนาพื้นที่ตามแนวทางการดำเนินงานของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๓.เพื่อเป็นแปลงเรียนรู้เพื่อขยายผลให้แก่ครัวเรือนในพื้นที่และผู้สนใจ

ภายในแปลงมีการทำการเกษตรแบบผสมผสาน ลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยโดยการทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักใช้ในภายในแปลง การแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า มีสร้างการรับรู้ภายในชุมชนด้านการทำเศรษฐกิจพอเพียงเป็นที่ยอมรับของชุมชน การบริการจัดการ พื้นที่ ศพก.การจัดการวางแผนการปลูกพืชแต่ละชนิดให้อยู่แบบเกื้อกูลในพื้นที่ การจัดการน้ำ มีการจัดการน้ำที่ดีและเพียงพอ มีการขุดบ่อเลี้ยงปลาและน้ำนำมาใช้ในสวน การจดบันทึก ทำบัญชีครัวเรือน มีการจดบันทึกรายรับรายจ่ายเป็นประจำวันอย่างต่อเนื่อง การจัดการผลผลิต การจำหน่าย การตลาด ผลผลิตที่ได้รับ จะมีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการถนอมอาหารในด้านหน่อไม้ดอง การทำไข่เค็ม หรือการเพิ่มมูลค่าสินค้า เช่น การทำน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น มีฐานการเรียนรู้ที่ตรงกับบริบทภายในพื้นที่

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

เนื้อหาการบรรยายของการเป็นวิทยากรภายในศูนย์ ร่วมกับนางอุไร ทองปาน ซึ่งเป็นภรรยา ในการให้คำแนะนำองค์ความรู้ต่างๆภายในแปลงจะมีความหลากหลายของพืช ซึ่งจะปลูกพืชหมุนเวียนตามฤดูกาลผลิต มีการวางแผนตามรอบการผลิต

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตร เข้าประชุมร่วมกับคณะกรรมการขับเคลื่อน ศพก.ระดับอำเภอและระดับจังหวัด ในฐานะประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อร่วมเสนอปัญหา แนวทางการแก้ไข และกำหนดแนวทางการดำเนินงานในส่วนของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเชียรใหญ่ ร่วมวางแผนบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานต่างๆในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และภาคีเครือข่ายภาคการศึกษา มหาวิทยาลัย หน่วยงานพัฒนาชุมชนอำเภอ สกร.อำเภอ

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

การจัดทำแผนการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. ได้มีการวางแผนร่วมกันระหว่างคณะกรรมการศูนย์เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรระดับอำเภอ คณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ระดับอำเภอ และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ มีการร่วมประชุมเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงาน โดยใช้เวทีการประชุมคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่และเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรระดับอำเภอ เพื่อพูดคุยเกี่ยวกับการดำเนินงาน ปัญหาที่พบจากการดำเนินงาน การพัฒนาศักยภาพ ศพก.และแปลงใหญ่ รวมทั้งเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา และกำหนดแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน มีการบูรณาการรับหน่วยงานต่างๆ ในการใช้สถานที่ถ่ายทอดความรู้ ฐานเรียนรู้ และศึกษาดูงาน เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนในการจัดตั้งเป็นโคกหนองนา โมเดล อำเภอเชียรใหญ่ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอเชียรใหญ่เป็นศูนย์ ศพก.หลักด้านปศุสัตว์ สำนักงานประมงอำเภอเชียรใหญ่ สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช ศูนย์วิจัยข้าวจังหวัดนครศรีธรรมราช สกร.ไสหมาก สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Model Canvas				
๑. ลูกค้าของเราคือใคร กลุ่มไหน : เกษตรกร และผู้ที่สนใจในอำเภอ เชียรใหญ่และพื้นที่ ใกล้เคียง	๒. ลูกค้าต้องการ เรียนรู้/การใช้บริการอะไร : -การปลูกผักกาดแคร์ การปลูกพืชผสมผสาน -การแปรรูปสินค้าเพื่อเพิ่ม มูลค่าสินค้าเกษตรภายใน แปลง	๓. จะสื่อสาร เชื่อมโยงและ ประชาสัมพันธ์กับลูกค้า อย่างไร : -การจัดอบรมสาธิตและการ ปฏิบัติภายในแปลงเรียนรู้ -การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ ออนไลน์	๔. ทำอย่างไรให้ลูกค้ามาใช้บริการ เราอีกครั้ง : -สร้างความประทับใจ เป็นกันเอง ตอบข้อสงสัยและแลกเปลี่ยนความรู้ ระหว่างเจ้าของศูนย์และเกษตรกรผู้ เข้าเยี่ยมชม -ปรับปรุงองค์ความรู้ภายในศูนย์ มี หลักสูตรใหม่ๆอยู่เสมอ	
๕. ศพก. เรามี จุดเด่นอะไร -สมาชิก ศพก.มี ความเข้มแข็ง เกษตรกรต้นแบบ มีความพร้อมใน การถ่ายทอด ความรู้ เกษตรกรต้น แบบ สามารถเป็น แหล่งเรียนรู้ให้กับ เกษตรกรทั่วไป -มีความ หลากหลายของ กิจกรรมภายใน แปลงเรียนรู้	๖. การจัดการปัจจัยการ ผลิต (ดิน/น้ำ/พันธุ์/ วัตถุดิบ/ทรัพยากร- ธรรมชาติ) : -วางแผนกิจกรรมหรือ การปลูกพืชให้เหมาะกับ ช่วงฤดูกาล -เตรียมความพร้อมใน ภาวะน้ำท่วมหรือฝนแล้ง ทั้งช่วง	๗. การผลิตให้ได้ผลดี มีคุณภาพ ปลอดภัยได้ มาตรฐาน -ปฏิบัติตามมาตรฐาน การเกษตรที่ดี GAP -การปลูกพืชปลอด สารเคมีภายในแปลง โดยการใช้สารชีวภัณฑ์ การจัดการศัตรูพืช แบบผสมผสาน	๘. การแปรรูปหรือเพิ่ม มูลค่าจะทำอะไรได้บ้าง -การแปรรูปและเพิ่ม มูลค่าสินค้าภายใน แปลง เช่นการทำ หน่อไม้ดอง การดองไข่ เค็ม การทำน้ำมัน มะพร้าวสกัดเย็น	๙. มีช่องทางสื่อสาร/ ประชาสัมพันธ์ ศพก. และการตลาด มี ช่องทางใดบ้าง -Line Facebook Youtube และ ผ่าน ผู้นำชุมชนและ หน่วยงานราชการ
ความรู้ / ข้อมูลที่ต้องการเพิ่มเติม				
๑๐. ความรู้เรื่องอะไร -โคโรนาและแมลง -การแปรรูปสินค้าเกษตร -องค์ความรู้ต่างๆใหม่ๆทางเกษตร		๑๑. หาความรู้ได้จาก -หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ -ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น มหาวิทยาลัยในพื้นที่ ศูนย์ AIC มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ศูนย์ สกร.อำเภอเชียรใหญ่		
ควรสร้างเครือข่ายกับใคร ? อย่างไร ?				
๑๒. เครือข่ายเกษตรกร -เกษตรกรแปลงใหญ่ -กลุ่มเครือข่าย ศพก -กลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ -กลุ่มเครือข่าย โคก หนอง นา โมเดล	๑๓. วิทยากรภายนอกมีหรือไม่ -อาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช -อาจารย์จากมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ -อาจารย์จาก มทร.ศรีวิชัย วิทยาเขต นครศรีธรรมราช		๑๔. หน่วยงาน /องค์กรต่าง ๆ : หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราช ภัฏนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัย วลัยลักษณ์ มทร.ศรีวิชัย วิทยาเขต นครศรีธรรมราช ศูนย์ สกร.อำเภอ เชียรใหญ่	

แผนปฏิบัติงาน ศพก.

แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

[illegible]

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

แรงบันดาลใจ ผู้ใหญ่สาคร ทองปาน เป็นผู้ใหญ่อำเภอ หนุม ๖ ตำบลไสหมาก อำเภอยะใหญ่ จังหวัด นครศรีธรรมราช ก่อนจะหันมาทำเกษตรผสมผสานโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งได้ลาออกจากงานบริษัทที่ กรุงเทพฯ เพื่อกลับมาอยู่บ้านพร้อมภรรยา และเมื่อกลับมาอยู่ในพื้นที่ ด้วยการมีใจรักในอาชีพเกษตรทั้งคู่ จึงทำการ ทำนา ทำสวนปาล์ม ต่อมาจึงทำการเริ่มปลูกพืชผักสวนครัว และไม้ผลหลายอย่างในบริเวณบ้าน จากนั้นจึงทำการ โค่นสวนปาล์มบางส่วนเพื่อทำการขุดบ่อเลี้ยงปลา โดยจะมีการเลี้ยงปลาหลากหลายสายพันธุ์ ซึ่งส่วนมากเป็นปลา พันธุ์พื้นเมือง เน้นการเลี้ยงแบบให้มีการเกื้อกูลกัน โดยจะเลือกพันธุ์ปลาที่สามารถอยู่ด้วยกันได้ การเลี้ยงหอยขมโดยใช้ทางปาล์มสุมในบ่อควบคู่กันไปด้วย การปลูกผักยกแคร่ โดยการใช้วัสดุเหลือใช้ในพื้นที่ การปลูกไม้หายาก ประเภท ยางนา ตะเคียน พยุง เพื่อไว้ให้ลูกหลาน การเลี้ยงหมูหลุม การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงเป็ด การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรภายในแปลงเพื่อทำการเพิ่มมูลค่าสินค้า ซึ่งการเกษตรผสมผสาน ของผู้ใหญ่สาคร จะเป็นการเริ่มปลูกทีละอย่าง โดยการจะให้ความสำคัญกับพืชทุกระดับ แต่ให้ความสำคัญของระบบนิเวศน์ คือให้มีการจัดการของแมลง ศัตรูพืชในแปลง ซึ่งจะพบว่าบริเวณรอบๆบ้านจะมีพืชผักสวนครัวหลายอย่างที่ใช้ในการประกอบอาหาร โดยยึดหลักปลูกทุกอย่างที่อยากกิน และกินทุกอย่างที่ปลูก ผู้ใหญ่สาครได้นำหลักการความพอเพียงมาปรับใช้ในการทำการเกษตร เข้าใจหลักการของธรรมชาติ ให้พืชแต่ละชนิดเกื้อกูลกัน โดยไม่ต้องอาศัยปัจจัยควบคุมภายนอก ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษา และผลผลิตที่ได้ยังมีความปลอดภัยอีกด้วย

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ปัญหาหรือความท้าทายที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้ เนื่องมาจาก มีการทำลายของแมลงศัตรูพืช หรือองค์ความรู้ใหม่ๆเพิ่มขึ้น มีความต้องการเพิ่มผลผลิต และเรียนรู้การเพิ่มมูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตร จึงเรียนรู้ด้วยตนเอง ทางอินเทอร์เน็ต การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเข้ารับการศึกษาอบรมจากหน่วยงานต่างๆ และการทดลองทำด้วยตนเองเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจในสิ่งที่ศึกษา การศึกษา และนำเทคโนโลยีใหม่ๆ นำมาปรับใช้กับกิจกรรมภายในแปลงเรียนรู้

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การจัดการศัตรูพืชอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการใช้สารชีวภัณฑ์และการสลับกลุ่มสารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ซึ่งช่วยลดการใช้สารเคมีและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และลดการดื้อสารเคมีของศัตรูพืช มีการลดการใช้สารเคมี โดยการใช้ไส้สมควันไม้ ในการป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูพืช และปลูกพืชที่มีกลิ่น เช่น ตะไคร้หอม ดาวเรือง สารระเหย สำหรับไล่แมลงภายในแปลงผัก การปลูกพืชหลายระดับในพื้นที่เดียวกัน ปุ๋ยอินทรีย์แทนปุ๋ยเคมี ทำให้ไม่กระทบกับสิ่งแวดล้อม

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

หมั่นสำรวจพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อการใช้วิธีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชให้มีประสิทธิภาพ ปรับพื้นที่ให้มีความลาดเอียง ไม่ให้น้ำขัง เพื่อช่วยในการระบายน้ำ และมีการปรับปรุงคุณภาพดิน โดยการใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก สารปรับสภาพดิน หรืออินทรีย์วัตถุอื่น ๆ เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน การปลูกพืชหลายระดับในพื้นที่เดียวกัน

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

การลดการใช้สารเคมี โดยการใช้ไส้สมควันไม้ ในการป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูพืช และปลูกพืชที่มีกลิ่น เช่น ตะไคร้หอม ดาวเรือง สารระเหย สำหรับไล่แมลงภายในแปลงผัก การไม่ปลูกพืชหมุนเวียนในพื้นที่เดิมเพื่อลดการเกิดของโรคและแมลงศัตรูพืช หมุนเวียนปลูกพืชซึ่งมีกลิ่นเฉพาะในการไล่แมลงไล่พื้นที่พืชผักสวนครัวที่อายุสั้น รอบการผลิตเร็ว เป็นการลดการใช้สารเคมี

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๖.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ปาล์ม พื้นที่ปลูกจำนวน.....๕.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๒) ส้มโอ พื้นที่ปลูกจำนวน.....๓.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๓) ละมุด พื้นที่ปลูกจำนวน.....๓.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๔) กลั้วย พื้นที่ปลูกจำนวน.....๓.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๕) หน่อไม้ พื้นที่ปลูกจำนวน๓.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๖) พืชผักสวนครัว

หมายเหตุ พืชแต่ละชนิดมีการปลูกในพื้นที่เดียวกัน ซึ่งเป็นการปลูกพืชแบบเกื้อกูลภายในแปลง

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลาพันธุ์พื้นเมือง จำนวน.....๒.....(บ่อ)

๒.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) เป็ด จำนวน.....๘๐.....(ตัว)

๓.๒) ไก่ จำนวน.....๔๐.....(ตัว)

๓.๓) วัว จำนวน.....๔.....(ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) .การแปรรูปหน่อไม้

๔.๒) การแปรรูปน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.ผักสวนครัว..มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

- ๑.๑) ปุ๋ยหมัก /ปุ๋ยคอก. เป็นเงินประมาณ .๐-๓๐๐..บาท/รอบการผลิต
- ๑.๒) .ปุ๋ยอินทรีย์ เป็นเงินประมาณ ๐-๕๐๐.บาท/รอบการผลิต
- ๑.๓) เมล็ดพันธุ์ผัก เป็นเงินประมาณ ๑๐๐บาท/รอบการผลิต
- ๑.๔) ค่าแรงงานเตรียมดินและปลูก เป็นเงินประมาณ ๗๐๐บาท/รอบการผลิต
- ๑.๕) เป็นเงิน.....บาท/ไร่
- รวมต้นทุนการผลิต๑,๖๐๐.....บาท/รอบการผลิต
- รายได้ ๔,๒๐๐.....บาท/รอบการผลิต

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

- ๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ หน่อไม้ดอง ไข่เป็ด ไข่ไก่ ผักสวนครัว (มะนาว กวางตุ้ง)
เฉลี่ยรายได้วันละ..๕๐๐-๖๐๐๐...บาท/วัน
- ๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ..กล้วยน้ำว้า ละมุด.....
เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๑,๐๐๐.....บาท/สัปดาห์
- ๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ..ปาล์มน้ำมัน.....
เฉลี่ยรายได้เดือนละ....๑๐,๐๐๐.....บาท/เดือน
- ๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....
เฉลี่ยรายได้ปีละ.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

เป็นศูนย์เรียนรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนทางการเกษตร เกษตรกรสามารถนำความรู้และเทคโนโลยีที่ได้รับจากศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรไปปรับใช้ในการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต การทำเกษตรผสมผสานโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยโดยการทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักใช้ในภายในแปลง การแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า สุขภาพร่างกายดีขึ้น รายได้เพิ่มขึ้น รายจ่ายลดลง ช่วยให้มีการสร้างกิจกรรมร่วมกันของชุมชน มีสร้างการรับรู้ภายในชุมชนด้านการทำเศรษฐกิจพอเพียงเป็นที่ยอมรับของชุมชน เป็นที่ศึกษาดูงานของหน่วยงานต่างๆ ภายในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

ภายในแปลงเรียนรู้มี การใช้สารชีวภัณฑ์ ในการป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูพืชแบบผสมผสาน การใช้น้ำส้มควันไม้ การปลูกสาระแหน่ ดาวเรือง ตะไคร้หอม ให้การควบคุมศัตรูพืชมีประสิทธิภาพและยังเย็นมากขึ้น และส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยคอก ที่ได้ทำการหมักจากเศษใบไม้ หรือมูลสัตว์ทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี ทำให้ลดการสะสมของสารเคมีในดิน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

นำเศษวัสดุเหลือใช้ในครัวเรือน เช่น เศษอาหาร มาทำน้ำหมัก การทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกจากเศษใบไม้ ภายในแปลงเรียนรู้ ทดแทนการเผาเพื่อกำจัด ทำให้ลดภาวะ ฝุ่น PM๒.๕ ลดมลภาวะทางอากาศ

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

เนื่องจาก นายสาคร ทองปาน เป็นผู้ใหญบ้านหมู่ที่ ๖ ตำบลไสหมาก จึงมีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่ การปลูกพืชแต่ละรอบการผลิต ช่วงการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

นายสาคร ทองปาน มีการเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานต่างๆ และการทดลองทำด้วยตนเอง อีกทั้งยังเป็นผู้ที่ช่างคิดวิเคราะห์ทบทวนหาสาเหตุปัญหาต่างๆ และนำความรู้ที่มีอยู่มาจัดการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่การบริหารจัดการ และนำไปเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ที่ได้จากการศึกษา และการเข้ารับการฝึกอบรมด้านต่างๆ แก่บุคคลผู้สนใจที่เข้ารับบริการภายในศูนย์เรียนรู้ เป็นที่ยอมรับจากชุมชน/เครือข่ายและหน่วยงานต่างๆ

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

นายสาคร ทองปาน เป็นผู้ใหญบ้านหมู่ที่ ๖ ตำบลไสหมาก มีภาวะความเป็นผู้นำทั้งในแบบทางการ คือการเป็นผู้ใหญบ้านหมู่ที่ ๖ ตำบลไสหมาก และอย่างไม่เป็นทางการคือการเป็นผู้นำด้านการทำการเกษตรในการให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นตัวแทนเกษตรกรในการนำเสนอปัญหาเข้าที่ประชุมสภาเกษตรกร และที่ประชุมร่วมกับหน่วยงานด้านการเกษตรในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศูนย์ ศพก.เป็นแหล่งศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรจากหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานอื่นๆในพื้นที่ เช่น สกร. การเผยแพร่ความรู้ทางด้านวิชาการเกษตรทั้งรูปแบบ เอกสาร คู่มือ

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

เกษตรกรเป็นวิทยากรในหน่วยงานรัฐในฐานะเจ้าของศูนย์เรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนใกล้เคียง เกษตรกรมีความรู้เพิ่มมากขึ้น ลดต้นทุน ผลผลิตภายในแปลงเพิ่มขึ้น มีการแปรรูปสินค้าภายในแปลงเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า เพิ่มรายได้ภายในครัวเรือน มีกิจกรรมภายในแปลงหลากหลายเพิ่มขึ้น

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

มีการบูรณาการรับหน่วยงานต่างๆ ในการใช้สถานที่ถ่ายทอดความรู้ ฐานเรียนรู้ และศึกษาดูงาน เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชน ในการจัดตั้งเป็นโคกหนองนา โมเดล อำเภอเชียรใหญ่ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอเชียรใหญ่เป็นศูนย์ ศพก.หลักด้านปศุสัตว์ สำนักงานประมงอำเภอเชียรใหญ่ สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช ศูนย์วิจัยข้าวจังหวัดนครศรีธรรมราช กศน.ไสหมาก สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

เข้าประชุมร่วมกับคณะกรรมการขับเคลื่อน ศพก.ระดับอำเภอและระดับจังหวัด ในฐานะประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อร่วมเสนอปัญหา แนวทางการแก้ไข และแนวทางการดำเนินงานในส่วน of ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในการเชื่อมโยงกับสำนักงานเกษตรอำเภอ จังหวัด กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร และสนับสนุนให้เกษตรกรในชุมชนเข้าถึงองค์ความรู้และงบประมาณจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน โดยทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างภาครัฐและเกษตรกรในพื้นที่

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. การเกษตรกระตุ้นแบบอย่างแท้จริง เป็นต้นแบบให้แก่ เกษตรกรในพื้นที่ ในด้านความมุ่งมั่น ตั้งใจ ความมานะอดทน การหาองค์ความรู้เพิ่มเติม จนสามารถประสบความสำเร็จในการทำการเกษตรได้

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ มีภาวะความเป็นผู้นำทั้งในแบบทางการ คือการเป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๖ ตำบลไสหมาก และอย่างไม่เป็นทางการ คือการเป็นผู้นำด้านการทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง ลดต้นทุนการผลิตภายในแปลง และมีความเสียสละยินยอมในการใช้พื้นที่ของตนเองเป็นศูนย์เรียนรู้ที่บุคคลภายนอกสามารถเข้ามาเรียนรู้ได้ตลอดเวลา และ

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม การมีจิตอาสาต่อสังคมโดยการเข้าร่วมเป็นวิทยากรอาสาและร่วมพัฒนาในกิจกรรมจิตอาสาต่างๆพื้นที่ การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยต่างๆ เป็นอย่างดี

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ใช้ความรู้ยึดหลักการทำการเกษตรที่ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างสูงสุด และก่อให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุด ภายใต้ความยั่งยืนในการผลิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ที่ตัวเองยึดเป็นหลักปฏิบัติในการทำการเกษตรเสมอมา คือ ทำเป็นสอนได้ ทำได้สอนได้

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

นางสาวเสาวนีย์ ชาวเสน เกษตรอำเภอเชียรใหญ่

นางสาวอารียา นาคแก้ว นักวิชาส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

นายเจนวิทย์ นาคแก้ว พัฒนาการประจำตำบลไสหมาก

นายสาคร ทองปาน ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

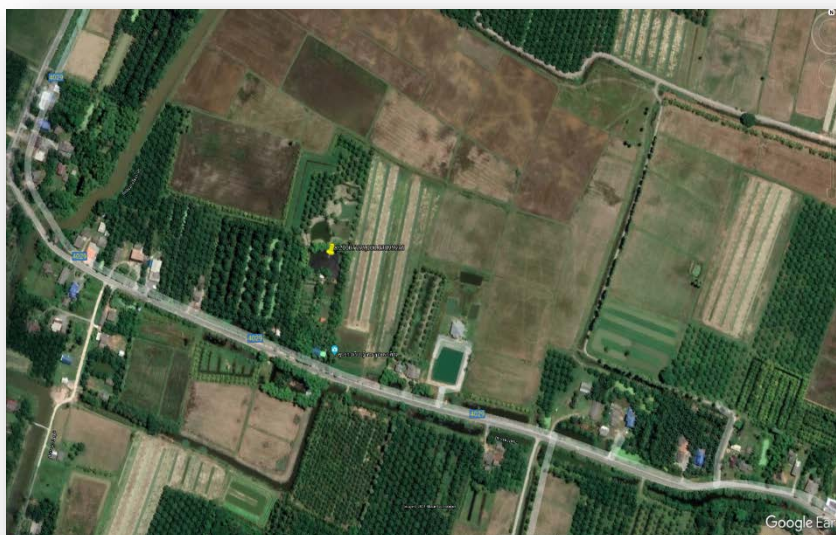
การประชุมและชี้แจง การสัมภาษณ์

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วน of แผน that แสดงที่ ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน of ศพก.

ภาคผนวก
แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้

แผนที่ตั้งแปลง

QR Code ที่ตั้งแปลง

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เชื่อมโยงเครือข่ายแปลงใหญ่และศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
(ศพก.) ระดับจังหวัด

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เชื่อมโยงเครือข่ายแปลงใหญ่และศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
(ศพก.) ระดับอำเภอ

การเป็นวิทยากรให้หน่วยงานภาครัฐ

การบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ภายในอำเภอเชียรใหญ่

